

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНСКА УПРАВА КУЛА
ОДЕЉЕЊЕ ЗА ФИНАНСИЈЕ И ПРИВРЕДУ
Број: 012-400-30/2022
Датум: 1. августа 2022. године
КУЛА

УПУТСТВО
ЗА ПРИПРЕМУ НАЦРТА ОДЛУКЕ О БУЏЕТУ ОПШТИНЕ КУЛА ЗА 2023. ГОДИНУ
СА ПРОЈЕКЦИЈАМА ЗА 2024. И 2025. ГОДИНУ

Кула, август 2022. године

На основу члана 31 став 1. тачка 2) подтачка 1), члана 36 став 3 и члана 40 Законом о буџетском систему (Сл. гласник РС", бр. 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013 - испр., 108/2013, 142/2014, 68/2015 - др. закон, 103/2015, 99/2016, 113/2017, 95/2018, 31/2019, 72/19 , 149/2020 и 118/21), затим Упутства Министарства финансија за припрему одлуке о буџету локалне власти за 2023. годину и пројекцијама за 2024. и 2025. годину и Фискалне стратегије за 2023. годину са пројекцијама за 2024. и 2025. годину, Одељење за финансије и привреду Општинске управе општине Кула доставља Вам Упутство за припрему Нацрта одлуке о буџету општине Кула за 2023. годину са пројекцијама за 2024. и 2025. годину.

ПРАВНИ ОСНОВ

Поступак припреме и доношења буџета локалне власти уређен је Законом о буџетском систему. Рокови за доношење Фискалне стратегије и достављање Упутства за припрему Нацрта одлуке о буџету локалне власти, уређени су чланом 31 Закона о буџетском систему, односно буџетским календаром. На основу члана 40 Закона о буџетском систему, локални орган управе надлежан за финансије по добијању Фискалне стратегије, доставља Упутство за припрему Нацрта одлуке о буџету локалне власти и обавештава директне и индиректне кориснике буџетских средстава о основним економским претпоставкама и смерницама за припрему буџета.

Чланом 41 Закона о буџетском систему дефинисано је да су индиректни корисници средстава буџета локалне власти обавезни да припреме предлог финансијског плана на основу смерница које се односе на буџет локалне власти.

У погледу садржине и прилога предлога финансијског плана директних корисника средстава буџета локалне власти сходно се примењују одредбе члана 37 овог закона.

Упутство за припрему Нацрта одлуке о буџету општине Кула за 2023. годину са пројекцијама за 2024. и 2025. годину садржи:

- 1) основне економске претпоставке и смернице за припрему Нацрта одлуке о буџету општине Кула за 2023. годину и наредне две године;
- 2) опис планиране политике локалне власти;
- 3) процену прихода и примања као и расхода и издатака за буџетску и наредне две фискалне године;
- 4) обим средстава који може да садржи предлог финансијског плана директног и индиректног корисника средстава буџета локалне власти за буџетску годину, са пројекцијама за наредне две фискалне године;
- 5) смернице за припрему средњорочних планова директних и индиректних корисника средстава буџета локалних власти;
- 6) поступак и динамику припреме буџета локалне власти и предлога финансијских планова директних и индиректних корисника средстава буџета локалне власти;
- 7) начин на који ће се у образложењу исказати родна анализа буџета локалне власти;
- 8) начин на који ће се исказати програмске информације

1) ОСНОВНЕ ЕКОНОМСКЕ ПРЕТПОСТАВКЕ И СМЕРНИЦЕ ЗА ПРИПРЕМУ НАЦРТА ОДЛУКЕ О БУЏЕТУ ОПШТИНЕ КУЛА ЗА 2023. ГОДИНУ СА ПРОЈЕКЦИЈАМА ЗА 2024. И 2025. ГОДИНУ

Поред пројекција предвиђених Фискалном стратегијом, оквир за израду предлога финансијског плана подразумева и разматрање информација које су кориснику већ расположиве, а то су:

- финансијски план претходне године;
- план и/или програм очекиваних пословних активности (програм рада) и динамика њиховог извршења;
- преглед пословних активности - дугорочни, односно капитални пројекти који су започети у претходном периоду, а реализоваће се и у наредном планском периоду;
- преглед планираних прилично извесних промена пословних активности по врсти и/или обиму.

Правци фискалне политике у 2023. години (из Упутства)

Привреда Србије је током две године глобалне кризе изазване пандемијом коронавируса остварила добре резултате. **Кумулативни раст БДП у овом периоду износио је 6,4%**, а стопа незапослености у 2021. години била је испод предпандемијског нивоа.

Текућа макроекономска кретања почетком 2022. године генерално су на нивоу пројектованих али су изгледи значајно погоршани као последица новог глобалног шока изазваног сукобом у Украјини. Иако је у првом кварталу 2022. године остварен солидан економски раст изостали су значајнији негативни ефекти ових геополитичких дешавања на динамику домаће привредне активности. Међутим, ескалација сукоба и заоштравање међународних економских и политичких односа, праћени рекордним ценама енергената и последично смањеној глобалној трговини и спољној тражњи, неминовно ће се одразити и на домаћу економску активност у наредном периоду.

Табела 1. *Основне макроекономске претпоставке за 2023. годину*

	2022.	2023.
БДП, млрд РСД	6904,4	7465,2
Стопа номиналног раста БДП, %	10,1	8,1
Стопе реалног раста БДП, %	3,5	4,0
Инфлација, просек периода, %	9,2	5,3

Извор: Фискална стратегија за 2023. годину са пројекцијама за 2024. и 2025. годину

Циљеви фискалне политике су усмерени на одржање фискалне стабилности и смањење учешћа јавног дуга у БДП. Средњорочни фискални оквир предвиђа постепено смањење дефицита опште државе на ниво од 0,5% БДП до 2025. године и пад учешћа јавног дуга на 50,7% БДП. У 2023. години предвиђен је дефицит у износу од 1,5% БДП. **Расположив фискални простор у 2023. години биће опредељен за наставак реализације приоритетних капиталних инвестиција, повећање пензија и плата у јавном сектору као и наставак пореског растеређења привреде.**

Приликом планирања прихода локална власт је у обавези да исте реално планира, тј. потребно је поћи од остварења прихода за три квартала у 2022. години и њихове процене за задњи квартал те године, што представља основ за њихово увећање, при чему **укупан раст прихода не сме да буде већи од номиналног раста БДП (пројектован номинални раст у 2023. години од 8,1%)**. Изузетно, локална власт може планирати већи обим прихода, с тим што је у том случају дужна да у образложењу одлуке о буџету наведе разлоге за такво поступање, као и да образложи параметре (кретање запослености, просечне зараде, очекиване инвестиционе активности, промене у степену наплате пореза на имовину итд.) коришћене за пројекцију таквих прихода.

Уколико локална власт очекују приходе по основу донација, апропријације прихода и расхода (извор финансирања 05 и 06) може планирати у складу са очекиваним износом ових средстава. Апропријације прихода и примања, расхода и издатака из извора финансирања 07–Трансфери од других нивоа власти, 08–Добровољни трансфери од физичких и правних лица и 09–Примања од продаје нефинансијске имовине, **могу се планирати у складу са реално очекиваним приливом средстава по том основу.**

Ненаменске трансфере јединице локалне самоуправе треба да планирају у истом износу који је био опредељен Законом о буџету Републике Србије за 2022. годину („Службени гласник РС”, број 110/21).

2) ОПИС ПЛАНИРАНЕ ПОЛИТИКЕ ОПШТИНЕ КУЛА ЗА ПЕРИОД 2023.-2025. ГОДИНЕ

У периоду од 2023. до 2025. године Општина Кула ће обављати изворне, поверене и пренесене надлежности у складу са Уставом Републике Србије и Законом о локалној самоуправи, као и другим законским и подзаконским актима којим се регулише ова област.

Сходно томе, Општина ће наставити са пословима:

- урбанизма и просторног планирања;
- изградње и одржавања локалне комуналне и саобраћајне инфраструктуре;
- обављања комуналних послова, као што су прикупљање и одношење смећа, управљање отпадним водама, водоснабдевање и др.;
- одржавања и изградње јавне расвете;
- вођења бриге о зеленим површинама, локалним парковима и објектима за рекреацију;
- заштита животне средине;
- организације културних и спортских активности и манифестација;
- обезбеђивање услова за рад локалних установа у култури и спорту;
- вођења политике локалног економског развоја;
- опорезивања, финансијског управљања и буџетирања;
- пружање осталих услуга грађанима и привреди у складу са Законом.

У складу са уставно-правним поретком земље, општина Кула ће обављати поверене и пренесене послове из области:

- државне управе;
- социјалне заштите;
- здравствене заштите;
- предшколског, основног и средњег образовања;
- екологије и очувања животне средине.
- рада инспекцијских служби и сл.

3) ПРОЦЕНА ПРИХОДА И ПРИМАЊА И РАСХОДА И ИЗДАТАКА ЗА 2023. ГОДИНУ И НАРЕДНЕ ДВЕ ГОДИНЕ

Имајући у виду величину потребног фискалног прилагођавања, у овом упутству утврђују се смернице за планирање појединих категорија расхода и издатака, као и ограничења расхода и издатака корисника буџетских средстава.

Приликом планирања обима средстава, односно лимита расхода и издатака за сваког буџетског корисника, локални орган управе надлежан за финансије **мора реално да их планира, у складу са законом, односно да пође од њиховог извршења у овој години, као и планираних политика у наредном периоду.**

У наредној табели је приказано очекивано кретање буџетских прихода и примања.

Табела 2. Пројекција обима и структуре буџетских прихода у периоду од 2023.-2025. године

Ред.бр	КОНТО	ПЛАН ПРИХОДА И ПРИМАЊА	2023	2024	2025
1.	711	ПОРЕЗ НА ДОХОДАК, ДОБИТ И КАПИТАЛНЕ ДОБИТКЕ	715,622,000	780,746,000	859,601,000
2.	712	ПОРЕЗ НА ФОНД ЗАРАДА	1,000	1,000	1,000
3.	713	ПОРЕЗ НА ИМОВИНУ	355,677,000	388,014,000	427,203,000
4.	714	ПОРЕЗ НА ДОБРА И УСЛУГЕ	44,431,000	48,474,000	53,370,000
5.	716	ДРУГИ ПОРЕЗИ	27,025,000	29,485,000	32,463,000
6.	733	ТРАНСФЕРИ ОД ДРУГИХ НИВОА ВЛАСТИ	208,200,000	208,200,000	208,200,000
7.	741	ПРИХОДИ ОД ИМОВИНЕ	84,755,000	85,565,000	94,207,000
8.	742	ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ ДОБАРА И УСЛУГА	46,607,000	50,833,000	55,967,000
9.	743	НОВЧАНЕ КАЗНЕ И ОДУЗЕТА ИМОВИНСКА КОРИСТ	15,299,000	16,689,000	18,374,000
10	745	МЕШОВИТИ И НЕОДРЕЂЕНИ ПРИХОДИ	5,405,000	5,897,000	6,493,000
		УКУПНО ПРИХОДА И ПРИМАЊА	1,503,022,000	1,613,904,000	1,755,879,000

4) ОБИМ СРЕДСТАВА КОЈИ МОЖЕ ДА САДРЖИ ПРЕДЛОГ ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА ДИРЕКТНИХ И ИНДИРЕКТНИХ КОРИСНИКА СРЕДСТАВА БУЏЕТА ЛОКАЛНЕ ВЛАСТИ ЗА БУЏЕТСКУ ГОДИНУ СА ПРОЈЕКЦИЈАМА ЗА НАРЕДНЕ ДВЕ ФИСКАЛНЕ ГОДИНЕ

Предлози финансијских планова буџетских корисника за 2023. годину попуњавају се на основу достављеног обима средстава од стране Одељења за финансије. Од буџетских корисника се очекује да одговорно и у складу са својим потребама, као и могућностима укупног буџетског оквира, делотворно распореде предложени обим средстава по **програмама, програмским активностима и пројектима**. Приликом планирања буџета, сви буџетски корисници су дужни да се придржавају начела рационалности и штедње. У оквиру ограничених средстава, буџетски корисници као приоритет треба да планирају законске и уговорене обавезе (плате, накнаде, закључене уговоре, преузете обавезе и сл.)

У складу са чланом 40 Закона о буџетском систему, Одељење за финансије и привреду је одредило трогодишње лимите за све буџетске кориснике који представљају највиши износ предлога финансијских планова. Сви буџетски корисници су у обавези да се придржавају утврђених лимита приликом израде предлога финансијских планова. **Уколико одређени лимит није довољан за реализацију планираних програма и активности за 2023. године, буџетски корисник подноси Захтев за додатна средства са детаљним писменим образложењем и извором финансирања из кога ће се финансирати додатне активности.** О захтевима за додатним средствима одлучује Општинско веће на предлог Одељења за финансије. У предстојећој табели дат је трогодишњи обим средстава који може да садржи предлог финансијског плана за буџетску годину, са пројекцијама за наредне две фискалне године:

Табела 3. – Лимити укупних расхода и издатака по корисницима за период 2023.– 2025. године

КОРИСНИК	2023	2024	2025
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ	27,355,000	29,845,000	32,860,000
УКУПНО РАЗДЕО 1	27,355,000	29,845,000	32,860,000
ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ	11,007,000	12,009,000	13,222,000
УКУПНО РАЗДЕО 2	11,007,000	12,009,000	13,222,000
ОПШТИНСКО ВЕЋЕ	3,110,000	3,394,000	3,737,000
УКУПНО РАЗДЕО 3	3,110,000	3,394,000	3,737,000

ОПШТИНСКО ПРАВОБРАНИЛАШТВО	1,999,000	2,181,000	2,402,000
УКУПНО РАЗДЕО 4	1,999,000	2,181,000	2,402,000
ОПШТИНСКА УПРАВА			
Функционисање локалне самоуправе и градских општина	298,297,000	306,780,000	332,181,000
Сервисирање јавног дуга	73,300,000	85,500,000	84,700,000
Функционисање националних савета националних мањина	1,500,000	1,500,000	1,500,000
Текућа буџетска резерва	20,000,000	20,000,000	20,000,000
Стална буџетска резерва	3,000,000	3,000,000	3,000,000
Управљање у ванредним ситуацијама	1,800,000	1,800,000	1,800,000
Функционисање месних заједница	44,891,000	48,981,000	53,931,000
МЗ "ГОРЊИ ГРАД" КУЛА	6,355,000	6,934,000	7,635,000
МЗ "ДОЊИ ГРАД" КУЛА	3,741,000	4,082,000	4,495,000
МЕСНА ЗАЈЕДНИЦА ЦРВЕНКА	4,827,000	5,267,000	5,799,000
МЕСНА ЗАЈЕДНИЦА СИВАЦ	10,761,000	11,741,000	12,927,000
МЕСНА ЗАЈЕДНИЦА РУСКИ КРСТУР	7,607,000	8,300,000	9,139,000
МЕСНА ЗАЈЕДНИЦА КРУШЧИЋ	4,706,000	5,135,000	5,654,000
МЕСНА ЗАЈЕДНИЦА ЛИПАР	4,065,000	4,435,000	4,883,000
МЕСНА ЗАЈЕДНИЦА НОВА ЦРВЕНКА	2,829,000	3,087,000	3,399,000
Програм 1. СТАНОВАЊЕ, УРБАНИЗАМ И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ	10,050,000	10,965,000	12,073,000
Програм 2. КОМУНАЛНЕ ДЕЛАТНОСТИ	170,210,000	185,700,000	204,456,000
Програм 3. ЛОКАЛНИ ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ	16,300,000	17,784,000	19,581,000
Програм 4. РАЗВОЈ ТУРИЗМА	25,107,000	27,228,000	29,797,000
ОПШТИНСКА УПРАВА	1,800,000	1,800,000	1,800,000
ТУРИСТИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА ОПШТИНЕ КУЛА	23,307,000	25,428,000	27,997,000
Програм 5. ПОЉОПРИВРЕДА И РУРАЛНИ РАЗВОЈ	77,000,000	76,660,000	84,402,000
Програм 6. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	21,620,000	23,588,000	25,971,000
Програм 7. ОРГАНИЗАЦИЈА САОБРАЋАЈА И САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА	37,698,000	41,129,000	45,284,000
Програм 8. ПРЕДШКОЛСКО ВАСПИТАЊЕ И ОБРАЗОВАЊЕ	218,165,000	238,019,000	262,059,000
ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА "БАМБИ"	218,165,000	238,019,000	262,059,000
Програм 9. ОСНОВНО ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ	108,321,000	118,182,000	130,123,000
ОШ "ИСА БАЈИЋ" Кула	11,332,000	12,364,000	13,613,000
ОШ "ПЕТЕФИ БРИГАДА" Кула	21,523,000	23,482,000	25,854,000
ОШ "ВУК КАРАЏИЋ" Црвенка	27,250,000	29,730,000	32,733,000
ОШ "20. ОКТОБАР" Сивац	20,984,000	22,894,000	25,207,000
ОШ "ПЕТРО КУЗМЈАК" Р. Крстур	10,909,000	11,902,000	13,105,000
ОШ "ВЕЉКО ВЛАХОВИЋ" Крушчић	6,480,000	7,070,000	7,785,000
ОШ "НИКОЛА ТЕСЛА" Липар	5,935,000	6,476,000	7,131,000
МУЗИЧКА ШКОЛА Кула	3,908,000	4,264,000	4,695,000
ПРОГРАМ 10. СРЕДЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ	39,060,000	42,616,000	46,922,000
ЕКОНОМСКО-ТРГОВИНСКА ШКОЛА Кула	13,132,000	14,328,000	15,776,000
СТШ "МИХАЈЛО ПУПИН" Кула	11,494,000	12,540,000	13,807,000
СРЕДЊА СТРУЧНА ШКОЛА Црвенка	8,853,000	9,659,000	10,635,000
ГИМНАЗИЈА "ПЕТРО КУЗМЈАК" Р. Крстур	5,581,000	6,089,000	6,704,000
Програм 11. СОЦИЈАЛНА И ДЕЧИЈА ЗАШТИТА	120,977,000	131,986,000	145,318,000
ОПШТИНСКА УПРАВА	99,549,000	108,608,000	119,578,000
Центар за социјални рад Кула	21,428,000	23,378,000	25,740,000
Програм 12. ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА	6,500,000	6,955,000	7,506,000
ОПШТИНСКА УПРАВА	1,500,000	1,500,000	1,500,000
Дом здравља Кула	5,000,000	5,455,000	6,006,000
Програм 13. РАЗВОЈ КУЛТУРЕ И ИНФОРМИСАЊА	88,342,000	94,372,000	101,674,000
ОПШТИНСКА УПРАВА	22,100,000	22,100,000	22,100,000
НАРОДНА БИБЛИОТЕКА	20,742,000	22,630,000	24,916,000

КУЛТУРНИ ЦЕНТАР КУЛА	15,723,000	17,154,000	18,887,000
ДОМ КУЛТУРЕ ЦРВЕНКА	9,108,000	9,937,000	10,941,000
ДОМ КУЛТУРЕ СИВАЦ	8,917,000	9,729,000	10,712,000
ДОМ КУЛТУРЕ РУСКИ КРСТУР	11,752,000	12,822,000	14,118,000
Програм 14. РАЗВОЈ СПОРТА И ОМЛАДИНЕ	69,413,000	75,730,000	83,380,000
ОПШТИНСКА УПРАВА	34,480,000	37,618,000	41,418,000
СПОРТСКИ ЦЕНТАР "ЦРВЕНКА"	34,933,000	38,112,000	41,962,000
Програм 17. ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ И ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ	8,000,000	8,000,000	8,000,000
УКУПНО РАЗДЕО 5:	1,459,551,000	1,566,475,000	1,703,658,000
УКУПНА БУЏЕТСКА СРЕДСТВА:	1,503,022,000	1,613,904,000	1,755,879,000

5) СМЕРНИЦЕ ЗА ПРИПРЕМУ ПЛАНОВА КОРИСНИКА СРЕДСТАВА БУЏЕТА

Планирање расположивих средстава - очекиваних прихода и примања треба вршити разграничено, односно по сваком извору финансирања појединачно. Потреба објективног, тачније крајње рестриктивног планирања прихода и примања односи се пре свега за извор 01 - Приходи из буџета. **Планирање прихода и примања из других извора треба вршити само ако је њихов прилив прилично изванредан.** Ово из разлога што промене апропријација из извора различитих од извора 01 не подлежу ограничењима, дакле могу се мењати током године, било у смислу повећања постојећих апропријација, било у смислу отварања нових.

При изради предлога финансијског плана пре свега, треба поћи од планирања средстава по основу већ закључених донаторских уговора, а потом планирати нова донаторска средства само уколико су она сасвим извесна.

Израда предлога финансијског плана, у делу планирања расхода и издатака спроводи се у складу са економском класификацијом, **на 4. нивоу аналитике расхода и издатака** према структури утврђеној **Правилником о стандардном класификационом оквиру и Контном плану за буџетски систем** ("Сл. гласник Републике Србије", бр. 16/2016 ... 130/21). Нарочито скрећемо пажњу да је због реалног, истинитог и суштински исправног планирања активности свих корисника буџета општине Кула потребно да се у буџетском захтеву **ставке расхода детаљно писмено образложе**, како би буџет општине за 2023. и наредне две године био усклађен са поменутиим Правилником и Контним планом.

Планирање расхода за запослене (економска класификација 41)

Плате запослених код корисника буџета локалне власти уређене су у складу са:

- Плате запослених у јавном сектору уређене су **Законом о систему плата запослених у јавном сектору** („Службени гласник РС”, број 18/16, 108/16, 113/17, 95/18, 86/19, 157/20 и 123/21).
- Плате запослених код корисника буџета локалне власти уређене су и у складу са **Законом о платама у државним органима и јавним службама** („Службени гласник РС”, бр. 34/01, 62/06...113/17 - др.закон), **Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата именованих и постављених лица и запослених у државним органима** („Службени гласник РС”, бр. 44/08 - пречишћен текст, 2/12, 113/17-др.закон и 23/18, 95/18 - др. закон, 86/19 - др.закон, 157/20 - др.закон и 123/21 - др.закон)
- Приликом обрачуна и исплате плата за запослене у **предшколским установама и другим јавним службама (установе културе)** примењује се **Уредба о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама** („Службени гласник РС”, бр. 44/01... 157/20 - др.закон, 19/21, 48/21 и 123/21 - др.закон).

- Приликом обрачуна и исплате плата запослених код корисника буџета локалне власти примењују се **основице према закључцима Владе Републике Србије**;
- Средства за плате се планирају на бази постојећег, а не систематизованог броја запослених;
- Посебно указујемо на примену одредбе члана 27е Закона о буџетском систему према којој предшколске установе и установе културе нису изузете, **односно за ново запошљавање у предшколским установама и установама културе подносе се захтеви за ново запошљавање**;
- Средства која су била планирана за новозапошљавање у 2023. години не могу се користити за повећање плата запослених који већ раде;

Средства за плате задржана су на нивоу средстава планираних Законом о буџету Републике Србије за 2022. годину, а евентуална корекција износа планираних средстава за плате извршиће се у току буџетске процедуре на основу ревидиране Фискалне стратегије, измена и допуна Закона о буџетском систему и процене потребних средстава за расходе за запослене за 2023. годину.

За средстава која су потребна за исплату **отпремнина** потребно је навести планирани број запослених односно **сачинити списак запослених који ће у току 2023. године остварити право на отпремнину и исказати потребу у средствима за исплату отпремнине**.

Као и у претходним годинама, и у буџетској 2023. години не треба планирати обрачун и исплату поклона у новцу, божићних, годишњих и других врста награда, бонуса и примања запослених ради побољшања материјалног положаја и побољшања услова рада предвиђених посебним и појединачним колективним уговорима, за директне и индиректне кориснике буџетских средстава локалне власти, као и друга примања из члана 120 став 1, тачка 4) Закона о раду („Службени гласник РС”, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14, 13/17-8 УС, 113/17 и 95/18-аутентично тумачење) **осим јубиларних награда за запослене који су то право стекли у 2023. години и новчаних честитки за децу запослених**.

Износ средстава за **јубиларне награде** мора се прецизно и одговорно планирати код свих буџетских корисника. У образложењу је потребно навести **списак запослених** који ће у 2023. години остварити право на јубиларну награду као и потребне износе.

Такође, у 2023. години **не могу се исплаћивати запосленима код директних и индиректних корисника буџетских средстава локалне власти, награде и бонуси** који према међународним критеријумима представљају нестандартне, односно нетранспарентне облике награда и бонуса.

Планирање осталих расхода на економским класификацијама 42, 45, 48

У оквиру групе конта која се односе на куповину роба и услуга, потребно је реално планирати средства за ове намене у 2023. години, водећи рачуна да се не угрози извршавање сталних трошкова (421 - Стални трошкови).

Препорука је да буџетски корисници у буџетској процедури преиспитају и потребу смањења других накнада за рад, које нису обухваћене Законом (уговори о делу, уговори о привремено повременим пословима и др).

Посебно је приликом планирања ове групе конта потребан крајње реалан приступ и са аспекта **Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама** („Службени гласник РС”, бр. 119/12, 68/15, 113/17, 91/19, 44/21).

- Средства за сталне трошкове (економска класификација 421) планирати на основу шестомесечног извршења у 2022. години и очекиваног нивоа извршења ових расхода до краја године, **увећано за пројектовану инфлацију за 2023. годину - 2,1%**.
- У циљу економичног и ефикасног управљања јавним средствима, а полазећи од **Извештаја о ревизији сврсисходности-Оправданост формирања комисија и других**

сталних и привремених радних тела у јавном сектору, неопходно је да се преиспита оправданост формираних комисија и других радних тела, као и потреба оснивања нових, осим оних предвиђених законом. Такође, приликом оснивања комисија и других радних тела потребно је да се јасно дефинишу **циљ и задатак, број чланова, рок извршења задатака, висина накнаде, резултат рада комисије, начин извештавања о раду, начин контроле њиховог рада, као и да се успостави јединствена и свеобухватна евиденција о комисијама и другим радним телима.**

- У оквиру субвенција (група конта 45) неопходно је преиспитати све програме по основу којих се додељују субвенције имајући у виду мере фискалне консолидације које подразумевају смањење субвенција. Приликом планирања средстава за субвенције и њихових намена посебно треба имати у виду све прописе који се тичу државне помоћи.
- Удружења грађана подносе своје предлоге након расписивања јавног конкурса за финансирање или суфинансирање програма и пројеката из области културе, спорта, друштвеног и хуманитарног рада (економска класификација 481)
- Новчане казне и пенали по решењу судова (економска класификација 483) могу се повећавати само смањењем осталих економских класификација, на којима је, због наведеног, неопходно прилагодити преузимање обавеза, како би се на тај начин спречило стварање доцњи.

Планирање издатака за капиталне пројекте (економска класификација 51)

Капитални пројекти планирају се и укључују у буџет у складу са одредбама **Уредбе о управљању капиталним пројектима** („Службени гласник РС”, бр. 51/19).

У циљу ефикасног планирања, **важно је да корисници исказују као издатке за текуће поправке и одржавање зграда, објеката и опреме (за молерске, зидарске радове, поправке електронске и електричне опреме, замена санитарија, радијатора и сличне послове), којима се чува употребна вредност зграда, објеката и опреме у стању које је било у тренутку изградње, односно реконструкције, којима се обезбеђује одржавање објекта на задовољавајућем нивоу употребљивости, који се изводе у циљу спречавања оштећења која настају употребом објекта или опреме и којима се не увећава њихову инвестициона вредност, планирају на апропријацији економске класификације 425 – Текуће поправке и одржавање, док средства за капитално одржавање (значајни, дугорочни радови на реновирању и унапређењу постојећих објеката и опреме, адаптација, реконструкција, санација и др.), треба да планирају на контима групе 51, 52 и 54. Капитално одржавање је одржавање које осигурава одрживост резултата, исхода и ефеката капиталних пројеката и доприноси продужетку очекиваног употребног века добра и повећава његову вредност.**

Капитални пројекти се односе на:

- изградњу (куповину) зграда и грађевинских објеката и објеката инфраструктуре од интереса за локалну самоуправу;
- унапређење односно капитално одржавање постојећих зграда и грађевинских објеката и објеката инфраструктуре од интереса за локалну самоуправу;
- обезбеђивање земљишта;
- пројектно планирање које је саставни део пројекта;
- набавку опреме и машина и другу нефинансијску имовину.

Набавка административне опреме и других основних средстава за редован рад који се не сматрају капиталним инвестицијама у смислу вишегодишњих пројеката, потребно је планирати уз максималне уштеде само за набавку неопходних средстава за рад. Приликом планирања потребно је информисати се о свим алтернативним изворима финансирања као што су конкурси и фондови међународних организација, републичких органа и других донатора.

Капиталним пројектима се увећава имовина јединице локалне самоуправе путем изградње и капиталног одржавања грађевинских објеката, инфраструктуре и улагања у опрему, машине и другу нефинансијску имовину.

Капитални пројекат садржи све неопходне активности са потребним ресурсима које се планирају и реализују током целог пројектног циклуса у складу са **јасно дефинисаним циљевима и резултатима пројекта**, а у циљу постизања одрживе и дугорочне употребне вредности за пројектом идентификовану групу корисника.

Капитални пројекат мора представљати функционалну целину са дугорочном (преко годину дана) употребном вредношћу по завршетку његове реализације.

Капитално одржавање је одржавање које осигурава одрживост резултата, исхода и ефеката капиталних пројеката и доприноси продужетку очекиваног употребног века добра и повећава његову вредност.

У складу са Законом о буџетском систему капитални издаци се исказују за три године у општем делу Одлуке о буџету локалне власти, без обзира да ли се капитални пројекти уговарају фазно по годинама или корисник преузима обавезе по уговору који захтева плаћање у више година.

У складу са чланом 54 Закона о буџетском систему буџетски корисници могу преузети обавезе по уговору који се односи на капиталне издатке и захтева плаћање у више година под условом да пре покретања поступка јавне набавке за преузимање обавеза по уговору за капиталне пројекте прибаве **сагласност надлежног органа и дужни су да такву обавезу укључе у финансијски план у години у којој обавеза доспева у износу обавезе за ту годину и планирају по годинама у оквиру лимита на свом раз делу.**

6) ПОСТУПАК И ДИНАМИКА ПРИПРЕМЕ БУЏЕТА ОПШТИНЕ КУЛА ЗА 2023. ГОДИНУ И ПРЕДЛОГА ФИНАНСИЈСКИХ ПЛАНОВА КОРИСНИКА СРЕДСТАВА БУЏЕТА ОПШТИНЕ КУЛА

У складу са буџетским календаром (Закон о буџетском систему, члан 31, став 2) дефинисани су следећи рокови у процесу припреме Нацрта одлуке о буџета и финансијских планова:

(1) **1. август** - локални орган управе надлежан за финансије доставља **упутство за припрему Нацрта одлуке о буџету локалне власти;**

(2) **1. септембар** - директни корисници средстава буџета локалне власти достављају **предлог финансијског плана** локалном органу управе надлежном за финансије за буџетску и наредне две фискалне године, који садржи **извештај о учинку програма за првих шест месеци текуће године;**

(3) **15. октобар** - локални орган управе надлежан за финансије доставља **Нацрт одлуке о буџету** надлежном извршном органу локалне власти;

(4) **1. новембар** - надлежни извршни орган локалне власти доставља **Предлог одлуке о буџету скупштини локалне власти;**

(5) **20. децембар** - **скупштина локалне власти доноси Одлуку о буџету** локалне власти;

(6) **25. децембар** - локални орган управе надлежан за финансије доставља министру Одлуку о буџету локалне власти.

Процес израде финансијских планова директних и индиректних корисника буџетских средстава хронолошки се спроводи у две фазе, а то су фаза израде предлога финансијског плана и фаза његовог усвајања након добијања сагласности о одобреним средствима - апропријацијама. **Орган управљања**

(управни одбор, школски одбор, савет месне заједнице) на нивоу индиректног корисника утврђује предлог финансијског плана, а потом доноси и финансијски план.

САДРЖАЈ ЗАХТЕВА БУЏЕТСКОГ КОРИСНИКА – ПРЕДЛОГ ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА

У погледу садржине предлога финансијског плана директних корисника средстава буџета локалне власти сходно се примењују одредбе члана 37 овог закона.

Предлог средњорочног и финансијског плана директних корисника буџетских средстава обухвата, поред осталог и **програмске информације**. Као прилог предлога финансијског плана директни корисници буџетских средстава достављају **Извештај о учинку програма за првих шест месеци текуће године**.

Предлози финансијских планова раде се на једнообразним табелама, које чине саставни део овог упутства, а које ће вам бити прослеђене у електронском облику путем електронске поште.

Предлог за израду финансијског плана за 2023. годину састоји се од:

- Обрасца за припрему програмског буџета
- Захтева за додатна средства
- Прегледа плата (месечно)
- Планирана маса средстава за плате за 2023. годину
- Полугодишњег извештаја о учинку програма за 2022. годину
- Преглед текућих поправки и одржавања зграда и објеката за 2023. годину
- Преглед капиталних пројеката за 2023, 2024 и 2025 годину.

Сви делови треба да садрже **писано образложење** и финансијски исказан захтев, на табелама које су саставни део овог упутства.

Штампане табеле морају имати печат и потпис функционера корисника буџетских средстава. Приликом попуњавања табела треба водити рачуна о следећем:

- Ради уштеде на папиру пре штапања потребно је сакрити све редове и колоне који нису потребни или су без вредности опцијом „Сакриј празне редове“ (никако брисати поља јер ће се збир пореметити).
- Не попуњавају се колоне „Укупно“ нити редови „Укупно“, обзиром да су у ове колоне већ унете формуле за збирове.
- При уношењу износа наводе се само цели динарски износи, **без износа пара**.
- Не уносе се зарези, односно тачке за одвајање хиљада с обзиром да су поља форматирана тако да се ови сепаратори аутоматски додељују по уношењу цифре.
- Ако корисник има више програма, за сваки програм отворити посебан документ. У оквиру истог програма додавати листове за нове програмске активности и пројекте.
- Корисници су у обавези да дефинишу индикаторе и циљеве за све програмске активности и пројекте које спроводе у наредном периоду (по листи униформних индикатора за градове и општине у Републици Србији).

7) НАЧИН НА КОЈИ ЋЕ СЕ У ОБРАЗЛОЖЕЊУ ИСКАЗАТИ РОДНА АНАЛИЗА БУЏЕТА ЛОКАЛНЕ ВЛАСТИ

У оквиру спровођења реформе јавних финансија започет је процес унапређења програмског модела буџета кроз увођење принципа родно одговорног буџетирања у буџетски процес. **До 2024. године предвиђено је да се заокружи процес постепеног увођења родно одговорног буџетирања за све буџетске кориснике на свим нивоима власти**, сходно члану 16. став 1. Закона о изменама и допунама Закона о буџетском систему („Службени гласник РС”, број 103/15 и 72/19), путем плана његовог постепеног увођења који доноси орган надлежан за буџет јединице локалне самоуправе. Имајући у виду наведену законску одредбу **потребно је да надлежни орган локалне власти на годишњем нивоу донесе план за увођење родно одговорног буџетирања којим ће одредити кориснике буџетских средстава (3-4 буџетска корисника) који ће у својим финансијским плановима дефинисати најмање један родно одговоран циљ и одговарајуће индикаторе** који адекватно мере допринос циља унапређењу равноправности између жена и мушкараца, у оквиру једног или више програма или програмских активности.

Израда **грађанског буџета**, као инструмента за повећање транспарентног исказивања на који начин и у које сврхе се користе јавна средства, представља својеврстан водич за грађане којима треба да се приближе надлежности и начин финансирања послова који се обављају у њиховим општинама и градовима. У циљу информисања и појашњења грађанима о начину трошења и за које сврхе се троше буџетска средства, потребно је да локална власт на једноставан и разумљив начин прикаже свој буџет грађанима са информацијама о буџетским приходима и примањима, расходима и издацима, изворима финансирања, буџетским корисницима и сл. и објави га на својој интернет страници.

8) НАЧИН НА КОЈИ ЋЕ СЕ ИСКАЗАТИ ПРОГРАМСКЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Програмске информације садрже описе програма, програмских активности и пројеката корисника буџетских средстава, циљеве који се желе постићи у средњорочном периоду спровођењем програма, програмских активности и пројеката, као и показатеље учинка за праћење постизања наведених циљева. Неки од дефинисаних циљева, односно показатеља учинка програма, програмске активности или пројекта представљају родно одговорне циљеве, односно родне показатеље којима се приказују и прате планирани доприноси програма, програмске активности или пројекта остваривању родне равноправности (члан 28. став 6. Закона).

Министарство финансија је у сарадњи са СКГО припремило документ који садржи циљеве програма и програмских активности и листу униформних циљева и индикатора који треба у значајној мери да олакша припрему буџета од стране локалних власти и осигура униформност и упоредивост садржине програмских буџета ЈЛС.

Упутство за припрему програмског буџета, са Анексом 5 којим је дефинисана униформна програмска структура за ЈЛС, као и документ који садржи циљеве програма и програмских активности и листа униформних циљева индикатора се може наћи на сајту Министарства финансија (www.mfin.gov.rs), на сајту СКГО (www.skgo.org), као и на сајту Општине Кула (www.kula.rs).

Корисници су у обавези да у Обрасцима за програмски буџет попуне сва поља са траженим информација у складу са Упутством и програмском активношћу коју спроводе и у складу са Листом

униформних циљева и индикатора. Приликом попуњавања програмске структуре буџета **треба се придржавати шифрарника** који се налази у датом Упутству. За примену индикатора потребно је утврдити: **базну (постојећу вредност), циљне вредности за три године, као и извор верификације остварених вредности.**

Дефиниције појмова:

* **Програм** представља скуп мера које корисници буџета спроводе у складу са својим кључним надлежностима и утврђеним средњорочним циљевима. *Програм* се састоји од независних, али тесно повезаних компонената – *програмских активности* и/или *пројеката, активности* и *пројекте* у оквиру *програма*. *Програм* се утврђује и спроводи од стране једног или више корисника буџета и није временски ограничен.

* **Програмска активност** је **текућа делатност** корисника буџета чијим спровођењем се постижу циљеви који доприносе достизању циљева *програма*. *Програмске активности* се утврђују на основу његових уже дефинисаних надлежности. Могу се односити на: пружање јавне услуге, припрему и доношење нормативних и стратешких аката, рад инспекцијске службе, спровођење мера јавних политика, административну делатност органа и др. *Програмска активност* мора бити део *програма*, спроводи се од стране само једног корисника буџета и није временски ограничена.

* **Пројекат** је **временски ограничен пословни подухват** корисника буџета чијим спровођењем се постижу циљеви који доприносе постизању циљева *програма*. Може се односити на капитално улагање, унапређење процедуре у јавној администрацији, усавршавање државних службеника и сличне подухвате који доприносе *квалитетнијем* пружању јавних услуга. Такође, *пројекти* могу представљати краткорочни инструмент утврђене јавне политике.

* **Сврха програма, програмске активности или пројекта** исказује се описом општих друштвених и/или економских ефеката који треба да се постигну на дужи рок. Тај опис треба да буде кратак, релевантан и уопштен, а не специфичан. Сврха не мора да буде директно мерљива. Најбоље би било да иста сврха важи за све време спровођења *програма, програмске активности, односно пројекта*.

* **Основа програма** укључује информације о правном основу, средњорочном плану и/или стратегији на основу којих су утврђени циљеви *програма* и *програмских активности* и *пројеката* који му припадају.

* **Опис програма, програмске активности или пројекта** укључује образложење кључних активности и услуга које се спроводе, односно пружају.

* **Циљ програма** је специфичан друштвени или економски ефекат – **крајњи исход** који треба остварити у средњем року (3–5 година) спровођењем мера у оквиру *програма*. Осим мера корисника буџета, на остварење циља *програма* могу утицати и други фактори. Циљ *програма* је у складу са средњорочним планом и/или стратешким документима буџетских корисника, као и одговарајућим секторским стратегијама. Кад год је могуће, треба да буде квантитативно изражен.

* **Циљ програмске активности или пројекта** може се односити на **крајњи исход** (одређени друштвени или економски ефекат), али и на непосредне **излазне резултате** који се остварују спровођењем *програмске активности* или *пројекта* у краткорочном (1–2 године) или у средњорочном периоду (3–5 година). Излазни резултати су производи или услуге које пружају корисници буџета, које су релевантне за постизање крајњих исхода *програмске активности* или *пројекта*. У пракси, већину излазних резултата представљају услуге које корисник буџета пружа грађанима и привреди, као и услуге које пружа другим корисницима буџета или државном сектору у целини.

* Применом **индикатора учинка** обезбеђују се информације о ефективности и ефикасности *програма, програмских активности* и *пројеката*. Индикатори учинка се утврђују за циљеве, односно изражавају циљеве на оперативно мерљив начин. Циљ је израз онога *што се настоји постићи*, док се индикатором учинка **мери**, тј. утврђује *да ли се циљ постиже*. Разликују се две врсте индикатора учинка: индикатори исхода и индикатори излазних резултата.

* Применом **индикатора исхода** обезбеђују се информације о крајњем достигнућу *програма, програмске активности* или *пројекта*, тј. о оствареној друштвеној или економској промени. Они су посебно значајни за стратешко планирање, усмеравање буџетских средстава и управљање јавним политикама, а истовремено резултати које мере су они који су од највећег интереса за ширу јавност.

* Применом **индикатора излазног резултата** обезбеђују се информације о непосредним производима и услугама који су пружени спровођењем *програмске активности* или *пројекта*. Индикатори излазног резултата најчешће мере квантитет, квалитет или ефикасност пружања јавне услуге.

ИЗВЕШТАВАЊЕ О УЧИНКУ ПРОГРАМА

У члану 31. Законом о буџетском систему се наводи да до 1. септембра директни корисници средстава буџета локалне власти достављају предлог финансијског плана локалном органу управе надлежном за финансије за буџетску и наредне две фискалне године, који садржи извештај о учинку програма за првих шест месеци текуће године.

Министарство надлежно за финансије на својој интернет страници објавило је и **Упутство за праћење и извештавање о учинку програма** (<https://mfin.gov.rs/dokumenti2/uputstvo-za-pracenje-i-izvestavanje-o-ucinku-programa-maj-2017>) којим није само уређена обавеза праћења и извештавања о програмским учинцима, већ се ближе уређује улога и одговорности у праћењу и извештавању, као и начин коришћења информација о учинку приликом израде буџета оба нивоа власти.

Праћење спровођења програма је пословни процес у надлежности корисника буџета у ком се прикупљају, обједињују, анализирају и евидентирају релевантне информације о томе како се програми, односно програмске активности и пројекти као компоненте програма, спроводе у односу на очекиване резултате.

Праћење се усредсређује на редовно прикупљање података о оствареним вредностима показатеља за мерење учинака и поређење остварених и циљних вредности показатеља у дефинисаном периоду. При томе се пружа појашњење евентуалних одступања, односно напредака у достизању циљних вредности.

Праћење даје кључне повратне информације **руководиоцима органа** о томе које се активности спроводе у складу са постављеним циљевима и финансијским планом, а које не. Када се утврде одступања, руководиоци могу да размотре на који начин да коригују спровођење активности или прерасподеле буџетска средства у наредном периоду у циљу остварења бољих резултата

Буџетски корисници на основу праћења спровођења програма израђују годишњи извештај о учинку програма (за последњу завршену фискалну годину), као и извештај о учинку програма за првих шест месеци текуће фискалне године (полугодишњи извештај). **Извештаје достављају локалном органу управе надлежном за финансије, у роковима предвиђеним буџетским календаром.**

Према роковима и садржају извештаја о учинцима прави се разлика између **годишњег извештаја о учинку** који се од стране директних корисника подноси **до 31. марта текуће године за претходну годину, а који садржи:**

- **износе средстава** опредељених по програмима, програмским активностима и пројектима у буџету за завршену фискалну годину, износе утрошених средстава, као и проценат извршења по програмима, програмским активностима и пројектима;
- **преглед циљних и остварених вредности показатеља учинка** у завршеној фискалној години којима се прати напредак у остварењу циљева програма, програмских активности и пројеката, као и образложење значајних одступања између циљних и остварених вредности;
- **образложење** спровођења програма, програмских активности и пројекта у односу на постављене циљеве и опредељена, односно утрошена средства;

и полугодишњег извештаја о учинку који се од стране директних корисника подноси **најкасније до 1. септембра за првих шест месеци текуће године, а који садржи:**

- **износе средстава** планираних за реализацију у првих шест месеци текуће фискалне године по програмима, програмским активностима и пројектима, износе средстава утрошених у првих шест месеци, као и проценат извршења по програмима, програмским активностима и пројектима;
- **преглед годишњих циљних вредности показатеља учинка**, као и вредности показатеља остварене у првих шест месеци у случајевима у којима је могуће и релевантно пратити вредности на полугодишњем нивоу;
- **образложење** спровођења програмских активности и пројекта у односу на постављене циљеве и планирана, односно утрошена средства у првих шест месеци.

Информације о учинку оствареном у првих шест месеци текуће године представљају прилог предлогу финансијског плана корисника буџета за наредну годину. На тај начин је омогућено да се одлука о расподели буџетских средстава за наредну годину доноси и на основу постигнутих резултата и потрошње у текућем циклусу.

Буџетски корисници дужни су да на својим интернет страницама објављују годишње финансијске извештаје и годишњи извештај о учинку програма, у складу са општим правилима о транспарентности.

Одговорна лица свих буџетских корисника су дужна да сходно Закону о буџетском систему, поступи по овом упутству. Служба надлежна за израду буџета ће поштовати крајњи рок за доношење буџета, тако да се неблаговремено достављени предлози финансијских планова неће моћи разматрати.

За непоштовање буџетских ограничења и садржаја буџетског захтева, као и рокова за израду и достављање захтева, предвиђене су санкције у складу са чланом **103** Закона о буџетском систему.

Предлоге својих финансијских планова у достављеним обрасцима корисници средстава буџета општине Кула дужни су да доставе Одељењу за привреду и финансије, **најкасније до 1. септембра 2022. године.**

Све табеле морају се доставити у штампаном путем писарнице и у електронском облику. на адресу: finansije@kula.rs

За све додатне информације и упутства, можете се обратити Одељењу за привреду и финансије Општинске управе општине Кула (Одсек за буџет).

Прилози: обрасци за подношење предлога финансијских планова